Plak hier je sticker

Naam: _____

Datum: _____

VOORBEELD
niet gebruiken

Het geheim van de sloot

Groep 4 · taal, natuur · Leven in en om de sloot · 180 min

Doelen

- Ik lees een raadsel precies en weet wanneer een antwoord zeker is
- Ik ontcijfer drie soorten geheimschrift en schrijf er zelf een briefje in
- Ik bouw nieuwe woorden met een woordladder en door woorden aan elkaar te plakken
- Ik sorteer slootdieren op twee kenmerken tegelijk
- Ik maak zelf een raadsel, een code en een puzzel voor een klasgenoot

1. Wie ben ik?

Ik vond het in het gras bij de sloot: een oud schrift met een elastiek erom. De kaft was een beetje nat. Op de voorkant stond: **Slootschrift van Opa Snoek**.

Ik heb het gelezen, maar ik kon niet alles oplossen. Daarom geef ik het aan jou.

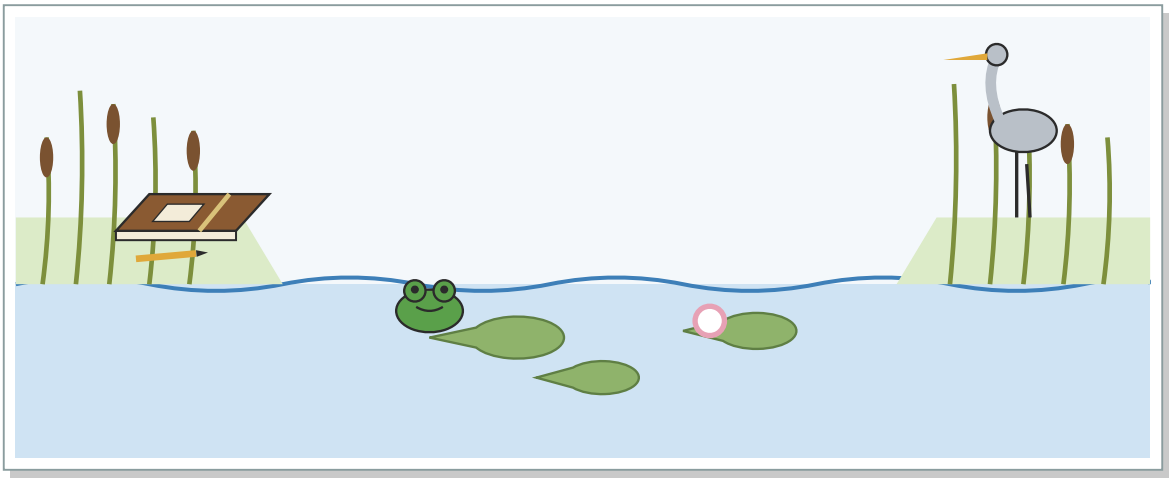

Hier lag het schrift, tussen het riet.

VOORBEELD
niet gebruiken

Uit het slootschrift

Beste vinder,

Al zeventig jaar kijk ik naar de sloot achter mijn huis. Alles wat ik zie, schrijf ik in dit schrift. Maar niet zomaar! Ik verstop het in raadsels, codes en puzzels. Lees goed, en kijk goed.

Begin maar met mijn raadsels. Elk raadsel gaat over een dier uit de sloot.

Opa Snoek

1 Ik heb een lange snavel. Ik sta op één poot in het water. Ik eet kikkers en vissen. Wie ben ik?

_____

2 Ik heb vier vleugels die glimmen in de zon. Ik vlieg heel snel heen en weer boven het water. Wie ben ik?

_____

Zo werkt een goed raadsel

- De eerste aanwijzing past bij veel dieren.
- Elke aanwijzing maakt het kleiner.
- De laatste aanwijzing past maar bij één dier.

3 Opa schreef een raadsel over de eend, maar de zinnen staan door elkaar. Zet ze op volgorde, van vaag naar precies.

A Ik kan zwemmen en vliegen.

B Ik heb twee poten.

C Ik zeg: kwak!

D Ik heb zwemvliezen aan mijn poten.

1 → 2 → 3 → 4

VOORBEELD
niet gebruiken

Mijn slootdieren

Een raadsel kun je ook oplossen met mijn tabel. Kijk welk dier bij **alle** aanwijzingen past.

Dier	Poten	Kan vliegen	Kan zwemmen
eend	2	ja	ja
reiger	2	ja	nee
kikker	4	nee	ja
watersalamander	4	nee	ja
libel	6	ja	nee
schrijvertje (een kever)	6	ja	ja
waterspin	8	nee	ja
stekelbaars (een vis)	0	nee	ja

4 Ik kan vliegen én zwemmen. Ik heb zes poten. Wie ben ik?

_____

5 Ik kan niet vliegen. Ik heb meer poten dan een kikker. Wie ben ik?

_____

6 Ik heb vier poten. Ik kan zwemmen, maar niet vliegen. Wie ben ik?

A De kikker

B De watersalamander

C Dat kun je nog niet zeker weten

A B C

7 Schrijf één aanwijzing erbij, zodat het raadsel maar één antwoord heeft. Het antwoord moet de kikker worden.

_____

_____

VOORBEELD
niet gebruiken

Woorden met twee betekenissen

Sommige woorden betekenen twee dingen. Daar maak ik graag raadsels mee. Elk raadsel hieronder heeft één woord als antwoord, met twee betekenissen.

Opa Snoek

8 Ik lijk op een kikker, maar mijn huid is bobbelig. Je kunt ook over mij naar de sloot lopen. Wie ben ik?

_____

9 Ik ben een platte vis. Maar ik zit ook in jouw arm. Wat ben ik?

_____

10 Ik zoem van bloem naar bloem. Maar ik pas ook in deze zin: Opa woont … de sloot. Wat ben ik?

_____

11 Schrijf zelf een raadsel over een dier uit de sloot. Begin vaag en eindig precies. Schrijf het antwoord er niet bij! Laat een klasgenoot raden.

_____

_____

_____

_____

_____

Extra uitdaging

Het woord **bank** betekent wel drie dingen. Welke? Schrijf een raadsel met drie aanwijzingen, voor elke betekenis één.

VOORBEELD
niet gebruiken

Terugblik op dit deel: kleur bij elke vraag één rondje in

Hoe moeilijk vond je dit deel?
1 2 3 4 5
te makkelijk · precies goed · te moeilijk

Hoe leuk vond je het?
1 2 3 4 5
niet leuk · heel leuk

Hoeveel hulp had je nodig?
1 2 3 4 5
geen · veel

Wat wil je er nog over vertellen? _____

2. Opa's geheimschrift

Uit het slootschrift

Sommige dingen in de sloot zijn geheim. Die schrijf ik in code. Mijn eerste code is de **cijfercode**: elke letter is een getal.

Opa Snoek

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

De cijfercode

12 Welk dier staat hier? 5 5 14 4

_____

Een briefje in cijfercode

11 15 13 · 2 9 10 · 8 5 20 · 18 9 5 20

13 Ontcijfer het briefje op kladpapier. Waar moet je naartoe? Schrijf het laatste woord op.

_____

VOORBEELD
niet gebruiken

14 In het briefje staat BIJ als 2 9 10. Hoe schrijf je **IJS** in de cijfercode?

A 9 10 19

B 25 19

C 10 19

A B C

De schuifcode

Bij het riet staat maar één woord, in een andere code:

TMPPU

Ik schreef het in de **schuifcode**: ik schoof elke letter één plek verder in het alfabet. Van A maakte ik B, van B maakte ik C.

Opa Snoek

Ik probeerde het. Ik schoof elke letter één verder en kreeg **UNQQV**. Hè? Dat is geen woord!

15 Wat deed ik verkeerd?

A Ik schoof een letter verder, maar ik moest een letter terug.

B Ik las het woord achterstevoren.

C Ik gebruikte de cijfercode.

A B C

16 Welk woord schreef Opa?

_____

17 Schrijf het woord **VIS** in de schuifcode. Schuif elke letter één verder.

_____

VOORBEELD
niet gebruiken

Mijn eigen hekjesschrift

Mijn liefste code heb ik zelf gemaakt. Elke letter staat in een hokje van een **hekje** of een **kruis**. Het teken van een letter zijn de lijntjes om zijn hokje. Staat er een stip bij de letter? Dan zet je ook een stip in het teken.

- A wordt ⌟ en E wordt □
- N wordt ⊡ en S wordt ⋁

Opa Snoek

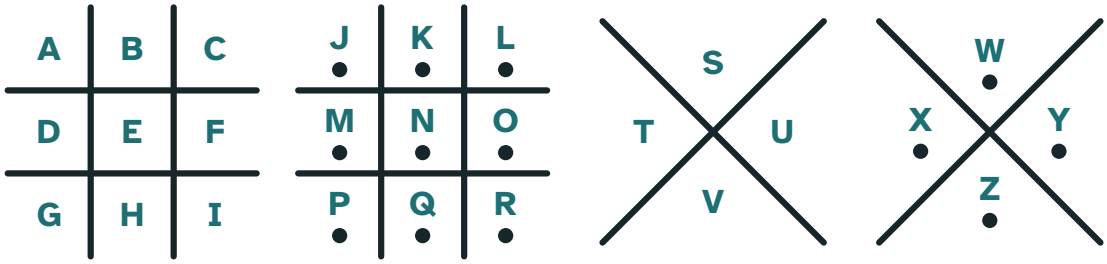

zonder stip | met stip | zonder stip | met stip

De sleutel van het hekjesschrift

18 Wat is het verschil tussen □ en ⊡?

A ⊡ heeft een stip, dus het is een letter uit het hekje met stippen

B ⊡ is een grotere letter

C Er is geen verschil

A B C

Opa zag een vogel bij de sloot

19 Welke vogel zag Opa?

Tip: Let op de twee eerste tekens. Samen zijn ze één klank.

_____

VOORBEELD
niet gebruiken

Het laatste geheim op deze bladzijde

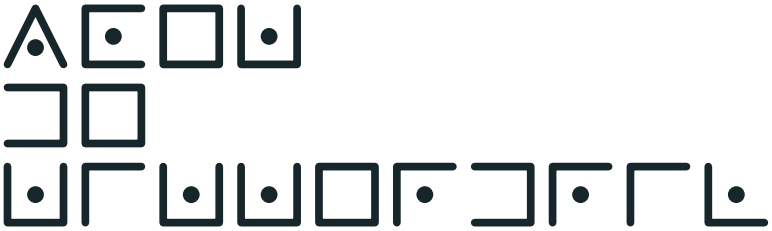

20 Ontcijfer het geheim. Wat moet je zoeken?

_____

21 Schrijf het woord **SLOOT** in hekjesschrift.

22 Schrijf een geheim briefje voor een klasgenoot. Kies een van de drie codes. Kan je klasgenoot het ontcijferen?

_____

_____

_____

_____

Extra uitdaging

Verzin je eigen geheimschrift met tekens, net als Opa. Teken een sleutel voor alle letters op de achterkant van je antwoordblad. Schrijf er een briefje mee voor Opa.

Terugblik op dit deel: kleur bij elke vraag één rondje in

Hoe moeilijk vond je dit deel?

1 2 3 4 5

te makkelijk — precies goed — te moeilijk

Hoe leuk vond je het?

1 2 3 4 5

niet leuk — heel leuk

Hoeveel hulp had je nodig?

1 2 3 4 5

geen — veel

Wat wil je er nog over vertellen? _____

VOORBEELD
niet gebruiken

3. Woorden bouwen

Ik ging naar de sloot en zocht de kikkerdril. Ik vond hem! En in het schrift vond ik de bladzijde met de titel **Woordladders**.

Woordladders

Met een woordladder klim je van het ene woord naar het andere. De regel: je verandert steeds **één letter**, en elke stap moet een echt woord zijn. Van **POOT** naar **BOOT** is één stap.

Opa Snoek

23 Van **POOT** naar **BOOM** in twee stappen: POOT, ..., BOOM. Welk woord staat in het midden?

_____

24 Van **BEK** naar **BAD**: BEK, ..., BAD. Welk woord staat in het midden?

_____

Ik dacht dat het sneller kon. Van BEK naar BAD in één stap!

25 Mag dat?

A Ja, want BAD is een echt woord.

B Nee, want er veranderen twee letters.

A B

26 Zet deze woordladder op volgorde. Begin bij **VIS**.

A MES

B MOS

C VIS

D VOS

1 → 2 → 3 → 4

VOORBEELD
niet gebruiken

27 Maak zelf een woordladder van minstens drie stappen. Schrijf elke stap op een eigen regel.

Plakwoorden

Kikker en **dril** wordt **kikkerdril**. Twee woorden plakken samen tot één nieuw woord. Het **laatste** stuk zegt wat het is: kikkerdril is dril (eitjes) van een kikker.

Opa Snoek

Eerste stuk	**water**	**kikker**	**vis**	**sloot**	**riet**
Tweede stuk	lelie	dril	net	kant	slak

Je mag elk eerste stuk combineren met elk tweede stuk.

28 Maak zoveel mogelijk echte woorden met een eerste stuk en een tweede stuk uit de tabel.

Eerste stuk	Tweede stuk	Het nieuwe woord

29 Welk van deze twee woorden is een **vogel**?

A rietvogel

B vogelriet

A B

VOORBEELD
niet gebruiken

30 Een **kikkervis** zou een vis zijn. Wat zou een **viskikker** zijn?

_____

31 Plak twee slootdieren aan elkaar, bijvoorbeeld een **snoek** en een **slak**. Zo krijg je een **snoekslak**! Teken jouw nieuwe slootdier.

32 Hoe heet jouw dier? Wat kan het? Schrijf twee of drie zinnen voor in het slootschrift.

_____

_____

_____

_____

Extra uitdaging

Wie maakt het langste plakwoord? **waterlelieblad**... kan het nog langer? Plak zoveel woorden als je kunt, maar het moet wel iets betekenen. Wat is het eigenlijk, als je naar het laatste stuk kijkt?

Terugblik op dit deel: kleur bij elke vraag één rondje in

Hoe moeilijk vond je dit deel?
1 2 3 4 5
te makkelijk — precies goed — te moeilijk

Hoe leuk vond je het?
1 2 3 4 5
niet leuk — heel leuk

Hoeveel hulp had je nodig?
1 2 3 4 5
geen — veel

Wat wil je er nog over vertellen? _____

VOORBEELD
niet gebruiken

4. De laatste bladzijde

Achterin het schrift zat een losse bladzijde. Er stonden allemaal dieren op, door elkaar. Daarboven stond **Mijn slootregister**.

Mijn slootregister

Ik sorteer mijn dieren op twee vragen tegelijk: **kan het vliegen?** en **heeft het zes poten?** Let goed op. Er zitten een paar lastige tussen!

Opa Snoek

33 Sorteer Opa's dieren. Schrijf elke letter op de goede plek in het schema.

Tip: Een libellenlarve is een jonge libel. Hij woont nog onder water en heeft nog geen vleugels.

A libel
B eend
C waterspin
D mug
E libellenlarve
F kikker
G reiger
H schrijvertje
I stekelbaars

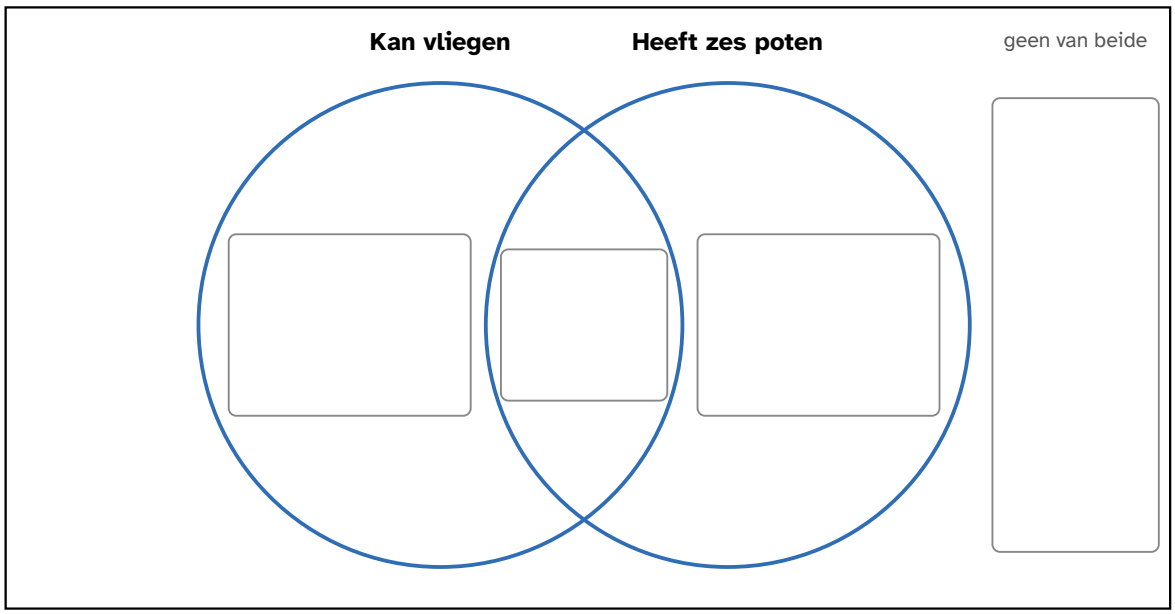

34 Alle dieren met zes poten zijn **insecten**. Welk dier lijkt op een insect, maar is het niet?

A mug

B waterspin

C schrijvertje

D libellenlarve

A B C D

VOORBEELD
niet gebruiken

Mijn laatste puzzel

Je hebt bijna alles opgelost. Nu nog mijn grootste geheim. Het staat in de **grijze vakjes** van deze puzzel.

Opa Snoek

35 Los de kruiswoordpuzzel op. Schrijf de woorden in de vakjes op je antwoordblad, één letter per vakje.

Tip: Begin met het woord dat je het zekerst weet. Gebruik de letters die al in de vakjes staan.

Horizontaal

1 Ik draag mijn huis op mijn rug en ik ga nooit hard.

3 Een grote vis met scherpe tanden. Opa heet ook zo.

5 Een grote grijze vogel. Ik sta op één poot te wachten.

6 Ik heb zwemvliezen en ik zeg: kwak!

Verticaal

2 Als ik klein ben, heb ik een staart. Als ik groot ben, spring ik en kwaak ik.

4 Ik heb vier glimmende vleugels. Als larve woon ik onder water.

5 Hoge sprieten langs de kant. Hier lag een briefje bij.

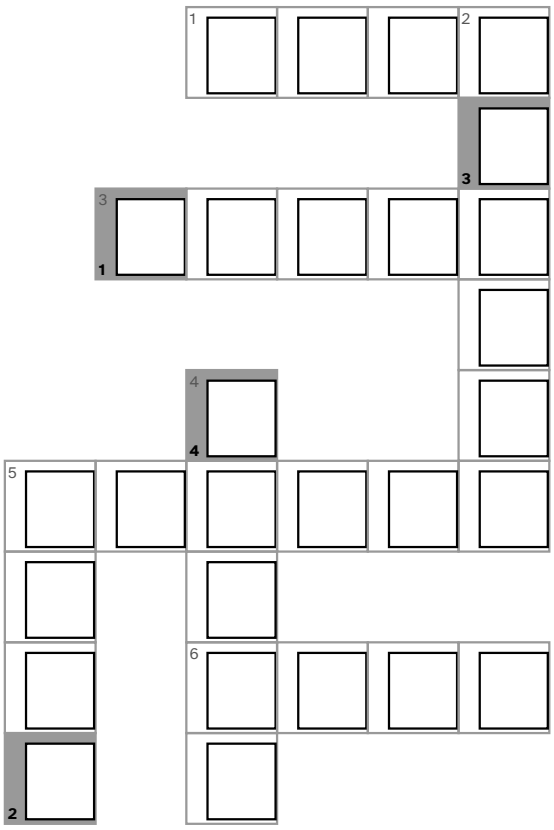

36 Lees de grijze vakjes in de volgorde van de kleine nummers. Welk woord staat er?

_____

VOORBEELD
niet gebruiken

Mijn grootste geheim

Het grootste geheim van de sloot is geen code. Wie **stil** is en goed kijkt, ziet alles: de reiger die wacht, de kikkerdril, het schrijvertje dat rondjes draait.

Dit schrift is nu van jou. Schrijf er je eigen bladzijde in!

Opa Snoek

37 Maak zelf een kleine kruiswoordpuzzel van minstens drie woorden die elkaar kruisen. Teken de vakjes op het rooster. Zet een klein nummer in het eerste vakje van elk woord.

38 Schrijf bij elk nummer een aanwijzing. Laat een klasgenoot je puzzel oplossen!

Extra uitdaging

Maak een kruiswoordpuzzel waarin de grijze vakjes een geheim woord vormen. Kies een woord uit de sloot.

VOORBEELD
niet gebruiken

Terugblik op dit deel: kleur bij elke vraag één rondje in

Hoe moeilijk vond je dit deel?

1 2 3 4 5

te makkelijk — precies goed — te moeilijk

Hoe leuk vond je het?

1 2 3 4 5

niet leuk — heel leuk

Hoeveel hulp had je nodig?

1 2 3 4 5

geen — veel

Wat wil je er nog over vertellen? _____